Trafikförvaltningen
Trafikavdelningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-09-18

Ärende
TN 2020-0810

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Handläggare
Fredrik Cavalli-Björkman
08-686 3904
fredrik.cavalli-bjorkman@sll.se

Trafiknämnden
2020-10-19, punkt 26

Svar på skrivelse (S) angående trängsel på bussarna

Ärendebeskrivning

Med anledning av rådande Coronasituation har Socialdemokraterna i en skrivelse daterad 2020-05-26 ställt frågor kopplat till trängsel på bussar. I detta ärende återkommer förvaltningen härmed med svar på dessa frågor.

Beslutsunderlag

Förvaltningschefens tjänsteutlåtande samt skrivelsen från Socialdemokraterna daterad 2020-05-26.

Förslag till beslut

Trafiknämnden föreslås besluta följande.

1. Skrivelsen anses besvarad.

Förslag och motivering

1. *Hur ser statistiken ut för bussar drabbade av trängsel under april? Uppdelat på bussområde. Samt i de fall behov finns även linje (främst linje 4 och 179 men även andra som sticker ut).*

Då alla bussar i fordonsflottan inte är utrustade med automatisk passagerarräknarutrustning finns ingen tillförlitlig statistik avgång-för-avgång. I och med att påstigning ej heller sker vid framdörrar finns inte heller någon biljettvalideringsdata att tillgå. För att områdes- och linjevis bevaka trängselsituationen inhämtas kompletterande information från källor som t.ex.

observatörer på utvalda knutpunkter, inrapportering från förare till trafikledningscentraler och till Trafikförvaltningen inkomna kundsynpunkter.

Det bör också poängteras att trafikutbudet under april var under återställande efter den neddragning som skedde i mars. Trängselproblematiken var därför större under den inledande delen av månaden och hanterades i större utsträckning av riktade förstärkningsinsatser.

Generellt har stomlinjer och linjer i områden där en relativt stor andel av befolkningen har sysselsättning som inte medför möjlighet att arbeta på distans haft hög beläggning, speciellt i rusningsperioder. Som exempel på antal enskilda avgångar med så kallad ”Covid-trängsel” (vilket definieras som när en tur har 50% eller fler av sittplatserna nyttjade) på högt belastade linjer så var det under vecka 18 (27 april – 1 maj) endast 10 st avgångar på linje 179 respektive tre st avgångar på linje 4 där sådan trängsel uppstod - detta ska sättas i relation till det totala antalet avgångar per vecka enligt tidtabell som är drygt 1 200 st för linje 179 och ca 2 400 st för linje 4.

2. *Hur ser statistiken ut för antalet driftsatta förfogandevagnar uppdelat på samma sätt som ovan?*

Situationen med förfogandevagnar var något speciell under april då, som nämnt ovan, trafiken var under återställande. Förfogandevagnar användes därför initialt i viss mån för den planerade trafiken för att snabbt kompensera upp trafiknivån och fyllde därför inte den funktion som förstärkningstrafik normalt sett gör (dvs. vara ett flexibelt komplement till den ordinarie trafiken som kan sättas ut baserat på dagsaktuella förutsättningar).

I stort sett nyttjades under april all tillgänglig förfogandevagnskapacitet.

3. *Vilka riktade informationsinsatser har bussoperatörerna och trafikförvaltningen genomfört på de specifika linjerna som pekats ut som problematiska?*

- På turer med risk för hög beläggning har trafikutövarna beskrivit situationen på infotainmentskärmar och informerat att genom att välja att resa en halvtimme tidigare eller senare kan resenären få en trängselfri resa.
- På stomlinjer har på infotainmentskärmar budskapet ”Tack för att ni visar hänsyn och sprider ut er i kollektivtrafiken!” visats.

- I flertalet trafikområden har förarna försetts med talmanus som använts sig av när det blir hög beläggning ombord. Talmanuset lyder ”Tänk på att sprida ut er och hålla avstånd. Genom att göra rätt skyddar du dig själv och andra.”
- På utvalda hållplatser längs linje 178 och 179 folierades väderskydden med budskapet ”Vänligen, håll avstånd.”

Utöver dessa linjespecifika insatser har följande övergripande informationsinsatser genomförts av Trafikförvaltningen:

- Uppmaning i olika kanaler att bara resa om man verkligen måste
- Utökade dekaler/anslag på bussarnas entrédörrar, hållplatser och terminaler samt på digitala trafikinformationsskyltar med budskapen ”Vänligen, håll avstånd”, ”Håll ut. Håll avstånd.” och ”Tack för att du är försiktig + rekommendationer från Folkhälsomyndigheten (däribland ”res bara om du är frisk”). Budskapen är på svenska och engelska.
- Publicering av aktuell information inklusive Folkhälsomyndighetens rekommendationer om avstånd, när man ska resa osv. på SL.se och i SL-appen.
- Via MittSL (personer som registrerat sitt SL-kort och som vill ha information) har veckovis mejl skickats med aktuell information kring vad Trafikförvaltningen gör avseende trängsel, tips samt Folkhälsomyndighetens rekommendationer. Detta har nått 160 000+ resenärer.
- Via sociala medier (Facebook, Instagram och Snapchat) så informerar vi våra resenärer om när man ska resa och inte samt inkluderar Folkhälsomyndighetens rekommendationer. Information har även löpande gått ut via köpta kanaler (både för SL och WÅAB).
- Riktade informationsinsatser mot ungdomar och turister.
- Information har skickats till skolor och kommuner om att vi behöver deras hjälp att begränsa utflykter och gruppresor. Detta har också kompletterats med utskick från Smittskydd Stockholm.
- Via Kundtjänst har även stora volymer frågor från resenärer kopplat till rådande situation och risk för Covid-19 smittspridning hanterats. Även Presstjänst har dagligen hanterat förfrågningar och säkrat genomslag i media med Trafikförvaltningens huvudbudskap.

Övriga genomförda insatser för att hantera trängsel har innefattat:

- Fortlöpande förstärkningar/justeringar i trafikutbudet.
- Specifika förstärkningsinsatser (i samråd med sjukhusledningar) riktade mot resande till och från större sjukhus.

- Specifika förstärkningar/omläggningar av busstrafiken med anledning av tunnelbanas grön linje avstängning på sträckan Gullmarsplan-Globen.
- Trafikutövarna har rekryterat och utbildat bussförare från turistbranschen för att kompensera för ordinarie förares sjukfrånvaro (främst relevant under mars-maj) och hantera omfattande förstärkningar.
- Insamling och bearbetning av källdata från t.ex. spärrar, fordonsmonterad passagerarräknarutrustning, förarobservationer, observationer från biljettkontrollanter och kundvärdar samt granskning av kundsynpunkter för att regelbundet sammanställa lägesrapporter över trängseln i systemet (ombord fordon, på stationer och bytespunkter).
- Kundvärdar på större hållplatser/bytespunkter/stationer för att vara behjälpliga med att informera om t.ex. placering på plattform eller när nästa avgång sker för att undvika trängsel.
- Återupptagande av biljettkontroller för att förhindra fuskåkande som till del består av resande som bidrar till trängsel och som inte skulle ha skett om inte det uppfattats att det är möjligt att åka ”gratis”.
- Dialog med Utbildningsförvaltningen för att få till stånd försatt distansundervisning för en andel (20% inledningsvis) av gymnasieeleverna och på så sätt minska trycket i kollektivtrafiken.
- Instruktioner till förarna att vid så kallad Covid-trängsel stänga dörrarna, skylta fullt och begära från trafikledning förstärkning.
- Uppmaningar till resenärer att undvika kollektivtrafiken och att hålla avstånd.
- Betalvägransknapp på kortläsaren/biljettmaskinen ändrad till en ”Covid-knapp” som förarna trycker på när Covid-trängsel har uppstått för att förenkla förarnas inrapportering.
- Interimsavtal med trafikutövarna för att ge bästa möjliga förutsättningar för att bedriva så mycket trafik som möjligt.

David Lagneholm
Förvaltningschef

Fredrik Cavalli-Björkman
Chef trafikavdelningen

Region Stockholm

SKRIVELSE
2020-05-26

Socialdemokraterna

Trafiknämnden

Skrivelse angående trängsel på bussarna

I coronapandemins spår uppmuntras alla som kan att jobba hemifrån och undvika kollektivtrafiken. Detta för att minska trängseln och risken för smittspridning för de som måste åka kollektivt. Det är självklart att de som kan jobba hemifrån också ska göra det. Men vi vet att det finns många människor som inte kan arbeta hemifrån. Barnskötare, undersköterskor, sjuksköterskor, lokalvårdare, matvarubiträden, busschaufförer och alla andra som får samhället att fortsätta fungera i den här krisen måste kunna ta sig till och från jobbet på ett säkert sätt.

Problemen med trängsel i kollektivtrafiken har minskat gradvis de senaste veckorna men det finns några linjer med fortsatt stor trängsel vissa tider. En sådan linje är linje 179 i Järva. En annan linje är linje 4 i innerstan. Bussoperatörerna kör i stort sett full trafik nu men kan sätta in förfogandevagnar och informera om att dessa är på väg och att man kan vänta på nästa buss för att minska risken för trängsel.

Trafikförvaltningen får även sammanställningar från bussoperatörerna på hur ofta en buss varit för fullsatt.

Mot bakgrund av ovanstående vill vi ställa följande frågor:

- Hur ser statistiken ut för bussar drabbade av trängsel under april? Uppdelat på bussområde. Samt i de fall behov finns även linje (främst linje 4 och 179 men även andra som sticker ut).
- Hur ser statistiken ut för antalet driftsatta förfogandevagnar uppdelat på samma sätt som ovan?
- Vilka riktade informationsinsatser har bussoperatörerna och trafikförvaltningen genomfört på de specifika linjerna som pekats ut som problematiska?